

TAVOITEKOKONAISUUKSITTAIN OPISKELU

8.4.2026 klo 14.15 – 15

Anne Heino

JYVÄSKYLÄ

SISÄLTÖ

- Mitä tavoitekokonaisuuksittain opiskelu (TAKO) on?
- Kenelle TAKO on tarkoitettu?
- Mitä TAKO-opiskeluun siirtyminen edellyttää?
- Miten tavoitekokonaisuudet muodostetaan?
  - Esimerkkejä
- Arvioinnista
  - [POSKE](#)

TAVOITEKOKONAISUUKSITTAIN OPISKELU

Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeaminen (20 h §)

- a. Tavoitekokonaisuuksittain eteneminen
- b. Oppiaineen oppimäärän rajaaminen
- c. Tilapäinen vapauttaminen oppimäärän opiskelusta terveydentilaan liittyvistä syistä

MISTÄ ON KYSE?

- Tapa järjestää opetusta
- Oppilas suorittaa pääsääntöisesti kaikkien oppiaineiden kaikki tavoitteet, ajallisesti joustuen
- Oppilas opiskelee hänelle laaditun yksilöllisen suunnitelman mukaisesti **yhdessä tai useammassa oppiaineessa** tavoitekokonaisuuksittain, ei etukäteen määrättyjen vuosiluokkien tavoitteiden mukaan.

Käytännössä

- Oppilas etenee oppiaineessa **nopeammin tai hitaammin** kuin muut saman vuosiluokan oppilaat. (lahjakkaat / lisääjän tarve)
- Oppilas ei noudata tarkkaa vuosiluokkakajakoja (esim. 7. luokan tavoitteet), vaan opiskelee sisällöllisesti järjestettyjä / suunniteltuja tavoitekokonaisuuksia (esim. vuosiluokat 7–9).
- Tavoitekokonaisuudet muodostetaan opetussuunnitelman tavoitteista vuosiluokkatasoilta 1-2, 3-6 ja 7-9.

KENELLE TARKOITETTU?

Vuosiluokkaansa
hitaammin opiskelevalle
oppilaalle viimesijainen
keino välttää hylätty
arvosana ja vuosiluokan
kertaaminen

Vuosiluokkaansa
nopeammin etenevälle,
kun ylöspäin eriyttäminen
ei riitä.

Oppilas siirtyy
perusopetukseen
opiskeltuaan ulkomailla tai
perusopetukseen
opiskeltuaan
valmistavassa opetuksessa

MITÄ TAVOITEKOKONAISUUKSITTAIN ETENEMINEN EDELLYTTÄÄ?

Ennen siirtymistä **hitaampaan** etenemiseen oppilaalla tulee olla annettuna ryhmäkohtaisia tukimuotoja ja oppilaskohtaisia tukitoimia.

- **Ryhmäkohtaiset tukimuodot ja**
  - Opetuskäytännöt, tuen tarpeen arviointi, tukiopetus ja erityisopettajan antama opetus, oppilaiden motivointi ja palautteen anto, oppimisympäristön muokkaaminen, opettajan sensitiivisyys
- **Oppilaskohtaiset tukitoimet**
  - Mitä tukea tulee lisää, jota ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät pysty tarjoamaan?
    - a. Erityisopettajan antama opetus pienryhmässä ja osittain muun opetuksen yhteydessä
    - b. Erityisopettajan antama opetus pienryhmässä
    - c. Erityisluokanopettajan antama opetus erityisluokassa

<https://www.opettajantietopalvelu.fi/tuotteet/ryhmakohtaintukikirja.html>

PERUSTUU

Tuen tarpeen arviointiin

Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan

Suunnitelman lisäksi kirjattuun **liitteeseen (1)**, jossa määritellään tavoitekokonaisuudet, tavoitteet ja sisältö, eteneminen ja arvioinnin tavat

Hallintopäätökseen (oppilaskohtainen tuki ja opetussuunnitelman tavoitteista poikkeaminen)

Kun tarve tavoitekokonaisuuksittain opiskelulle lakkaa, päätös tulee purkaa.

TAVOITEKOKONAISUUKSIEN MUODOSTAMINEN

ESIMERKKI 1 - yksi oppiaine

Oppilaan tilanne (6.lk - kevät)

Oppilaalla on ollut merkittäviä vaikeuksia saavuttaa 6. luokan matematiikan tavoitteita runsaiden poissaolojen takia erityisesti keväällä. Oppimiseen liittyvät haasteet:

- T10 peruslaskutoimitusten sujuva hallinta
- T11 geometrian peruskäsitteiden tunnistaminen

Tavoitekokonaisuudet 7.luokan alkuun

6. luokan keskeiset taidot → tavoitteena on varmistaa perusosaaminen ja korjata oppimisvajetta

- T10 peruslaskutoimitusten (yhteen-, vähennys-, kerto- ja jakolaskut) sujuvoittaminen
- T11 suorakulmaisen kolmion peruskäsitteet (kyljet, kulmat, hypotenuusa)

ESIMERKKI 1 - MITEN ETENEN / KIRJAAN?

Kevät:

1. Tuen suunnitelman laatiminen / päivitys ja ennakointi tulevaa lukuvuotta varten

Suunnitelmaan kirjataan – osio 2.4

- oppilaan tämänhetkinen osaamisen taso / suoritukset ja suoriutuminen (esim. 6. lk tavoitteiden puutteellinen saavuttaminen) ja vaikutukset opetuksen järjestämiselle syksyllä
- Arvio ja kirjaus siitä, että oppilas tulee opiskelemaan tavoitekokonaisuuksittain
  - *"Syksyllä oppilas aloittaa matematiikan opiskelun tavoitekokonaisuuksittain."*
  - *"perustelut: esim. oppimisvajeet, poissaolot, aiempi tuki"*

Päätös voidaan siis tehdä keväällä ennakoiden.

Syksy:

2. Syksyllä tuen suunnitelma tarkennetaan, kun lukuvuoden tilanne on ajantasaisesti tiedossa.

ESIMERKKI 2.

Hyvinvointi ja arjen taidot (7-9)

Oppiaineet: liikunta, kotitalous, terveystieto, biologia

Tavoitekokonaisuuden sisältö: Ravinto, uni ja liikunta

Keskeiset sisällöt:

- Oman hyvinvoinnin seuranta (esim. viikkopäiväkirja)
- Ruokavalio ja energia (kotitalous + matematiikka tarvittaessa)
- Oman hyvinvointisuunnitelman laatiminen
  - Tiedon soveltaminen omaan arkeen

LIITE 1.

A: Oppilaan viimeaikaiset opinnot

Oppilas on tähän mennessä (edellisen tai kuluvan lukuvuoden aikana) opiskellut seuraavasti

Oppilas on opiskellut oman opinto-ohjelman mukaisesti/tavoitekokonaisuuksittain

----

Jos kyllä, miten opiskelu on toteutunut edellisen tai kuluvan lukuvuoden aikana:

Oppiaine	Vuosiluokkakajako	Opiskellut vuosiluokat ja niiden sisällöt	Viimeaikaisten oppiaineiden tavoitekokonaisuuudet	Viimeaikainen eteneminen ja arvioinnin periaatteet	Suunnitelman toteutuminen
Terveystieto	7-9	Suorittanut kokonaan syksyn 2025 aikana Jyväskylän opetussuunnitelman tavoitteiden ja sisältöjen osalta.		Havainnointi, tuntityöskentely: aktiivisuus keskusteluissa, tehtävien tekeminen, suulliset kysymykset aihekokonaisuuksista, itsearviointi	
Maantieto	7-9	Suorittanut kokonaan syksyn 2025 aikana Jyväskylän opetussuunnitelman tavoitteiden ja sisältöjen osalta.		Havainnointi, tuntityöskentely: aktiivisuus keskusteluissa, tehtävien tekeminen, suulliset kysymykset aihekokonaisuuksista, itsearviointi	

B: Oppilaan jatkossa tavoitekokonaisuuksittain etenevät oppiaineet

Oppiaine	Tavoitekokonaisuuden vuosiluokkakajako	Etenemisen syyt ilman vuosiluokkakajaksoa	Tavoitekokonaisuudet	Tavoitekokonaisuudessa eteneminen ja arvioinnin periaatteet	Suunnitelman toteutuminen
Matematiikka	7-9	Mahdollisuus kiria opintoja kohti oman ikäluokan tasoa. Aiempi koulua käymättömyys sekä sosiaaliset haasteet estänyt opinnoissa edistymisen oman ikä luokan mukana.	• looginen ajattelu • päättelykyvyn vahvistaminen • täsmällinen esittäminen • tuloksen arviointi ja pyöristäminen - prosenttilaskenta (kertaus + perusarvon laskeminen, prosenttiyksikkö sekä korkolaskut) - yhtälöt (kertaus + identtiset yhtälöt) - funktion käsite ja funktion arvo • lineaarinen funktio ja suora - avaruusgeometria (pinta-alat ja tilavuudet: lieriö, kartio, pallo) • Kertaus (yksikkömuunnokset ja pyöristyssäännöt) • tasogeometrian kertaus (Pythagoras, ympyrä ja monikulmiot) - Todennäköisyyslaskenta • laskimen käyttö • ohjelmointi	Havainnointi, tuntityöskentely: aktiivisuus keskusteluissa, tehtävien tekeminen, suulliset kysymykset aihekokonaisuuksista, itsearviointi, tehtäväpaketit	

A: Oppilaan viimeaikaiset opinnot

LIITE 1

Oppilas on tähän mennessä (edellisen tai kuluvan lukuvuoden aikana) opiskellut seuraavasti

Oppilas on opiskellut oman opinto-ohjelman mukaisesti/tavoitekokonaisuuksittain
Kyllä

Jos kyllä, miten opiskelu on toteutunut edellisen tai kuluvan lukuvuoden aikana:

Oppiaine	Vuosiluokkakajakso	Opiskellut vuosiluokat ja niiden sisällöt	Viimeaikaisen oppiaineiden tavoitekokonaisuuudet	Viimeaikainen eteneminen ja arvioinnin periaatteet	Suunnitelman toteutuminen
Historia	7-9	-7. luokka suoritettu arvosanalla 8 -8. luokalta suoritettu tavoitteet T1, 3, 7-12 Oppilas on suorittanut kaikki yleisopetuksen tavoitteiden mukaiset osa-alueet ja kokeet, mutta haluaa vielä korottaa päättöarvosanaa kirjallisella työllä.	Oppilaalla 8. luokan/ päättöarvioinnin korottava tutkielma kesken.	Oppilas edistää tutkielmaa osittain omalla ajalla ja osittain koulussa ollessaan. Arviointi yleisopetuksen tavoitteiden mukaisesti.	Oppilaan tutkielma on edennyt hitaasti, mutta oppilaalla on halu suoriutua tutkielmasta kevään -26 aikana.
Liikunta	7-9	-7. luokka suoritettu arvosanalla 7 -8. ja 9. luokan suoritukset ovat vielä kesken. Oppilas suorittaa sekä kirjallisia että toiminnallisia tehtäviä itsenäisesti. Myös ratsastusterapialla korvataan osa liikuntasuorituksista.	8. ja 9. luokalla arvioidaan samat tavoitteet T1-T7: fyysinen toimintakyky: fyysinen aktiivisuus ja yrittäminen, motoriset perustaidot (tasapaino, liikkuminen, välineenkäsittely), uimataito T8-T9: Sosiaalinen toimintakyky: tunne- ja vuorovaikutustaidot ja työskentelytaidot T10-T13 Psyykinen toimintakyky: itsenäisen työskentelyn taidot ja vastuunotto omasta työskentelystä. -kirjalliset tehtävät -liikuntapäiväkirjan täyttäminen	Oppilas on käynyt ratsastusterapiassa, tehnyt kirjallisia tehtäviä ja täyttänyt liikuntapäiväkirjaa. Arviointi yleisopetuksen tavoitteiden mukaisesti.	Oppilaan suoritukset etenevät hitaasti, mutta oppilas saa todennäköisesti suoritukset hyväksytysti kasaan kevään -26 aikana.

B: Oppilaan jatkossa tavoitekokonaisuuksittain etenevät oppiaineet

Oppiaine	Tavoitekokonaisuuden vuosiluokkakajakso	Etenemisen syyt ilman vuosiluokkakajaksoa	Tavoitekokonaisuudet	Tavoitekokonaisuudessa eteneminen ja arvioinnin periaatteet	Suunnitelman toteutuminen
Äidinkieli ja kirjallisuus	7-9	Oppilaalla ollut terveydentilasta johtuvaa kuormitusta, mistä on aiheutunut paljon poissaoloja. Oppilas hyötyy yksilöllisemmästä toiminnanohjauksen tuesta ja selkeimmistä kokonaisuuksista.	9. luokka T2-T3: Monipuolinen viestintätaitojen kehittäminen T6-T8: Erilaisiin teksteihin tutustuminen, kriittinen arvioiminen ja niiden hyödyntäminen tiedonhaussa T11-T12: Monipuoliset tekstin tuottamisen taidot T16-T17: Suomen kielellinen ja kulttuurinen monimuotoisuus S1: Vuorovaikutustilanteissa toimiminen S2: Tekstien tulkitseminen S3: Tekstien tuottaminen S4: Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	Arviointi yleisopetuksen tavoitteiden mukaisesti T16-17: suoritettu arvosanalla 7,5 T11-12: arvioidaan myös muiden oppiaineiden (esim. yhteiskuntaoppi) kirjallisten töiden avulla	

MITEN ARVIOIDAAN?

Arviointi perustuu opetussuunnitelman tavoitteisiin.

Koska kyse ei ole oppimäärän tai OPS:n tavoitteiden rajaamisesta, ei sanallista arviointia 4. vuosiluokan jälkeen, eikä tähti-merkintää.

1. Suoritetut tavoitekokonaisuudet

→ Kun oppilas on suorittanut jonkin tavoitekokonaisuuden hyväksytysti, sen arviointi kirjataan lukuvuositodistukseen oppiaineittain.

2. Keskeneräiset tavoitekokonaisuudet

→ Jos jokin tavoitekokonaisuus on kesken, siitä ei anneta arvosanaa lukuvuositodistukseen.

Tavoitekokonaisuuksittain opinnoissa etenevän oppilaan arviointi

OPH 3 / 2026 - Arviointi

- tavoitekokonaisuuksittain opinnoissaan etenevä oppilas saa lukuvuoden päätteeksi lukuvuositodistuksen
- lukuvuositodistukseen kirjataan kaikki hänelle laadittuun suunnitelmaan kuuluvat opinnot
- hyväksytysti suoritettujen tavoitekokonaisuuksien arvioinnit kirjataan oppiaineittain lukuvuositodistukseen
- kesken olevien tavoitekokonaisuuksien arviointia ei merkitä lukuvuositodistukseen
- todistuksen lisätietoja-kohtaan merkitään, minkä vuosiluokan suorituksista on kyse niissä oppiaineissa, joissa oppilas etenee tavoitekokonaisuuksittain
- lukuvuoden koulutyön päätyttyä oppilas siirtyy opinnoissaan eteenpäin seuraavalle vuosiluokalle

Lisätietoja: Oppilas opiskelee tavoitekokonaisuuksittain. Oppilaan opinnoissa eteneminen on kuvattu tarkemmin tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa.

ERIYTTÄMINEN - OPPILASKOHTAINEN TUKI - TAVOITEKOKONAISUUKSITTAIN OPIKSELU - OPPIAINEEN RAJAAMINEN - VUOSILUOKAN KERTAAMINEN

Tavoitekokonaisuudet

👉 Kun oppilas pystyy saavuttamaan tavoitteet, mutta tarvitsee joustoa ajassa tai rakenteessa.

→ Hyvä vaihtoehto ennen rajaamista.

Oppiaineen rajaaminen

👉 Kun oppilas ei kykene saavuttamaan opetussuunnitelman tavoitteita, vaikka tuki ja joustot on toteutettu.

→ Käytetään vain tarpeeseen perustuen, koska tämä rajoittaa oppilaan oikeutta koko oppimäärään.

Vuosiluokan kertaaminen

👉 Vasta kun mikään muu ei riitä ja oppimisen vaikeudet ovat laaja-alaisia. Tämä ei korvaa yksilöllisiä tukitoimia.